

ΕΝΟΤΗΤΑ

3

Βήματα στον κόσμο

Περιγράφω

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Αθήνα 2007

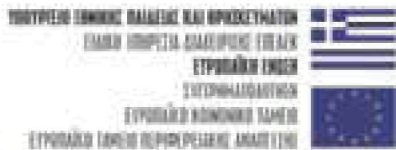
Βήματα στον κόσμο Περιγράφω

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Άξονας Προτεραιότητας 1:	Αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση II. Προώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό. Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα ατόμων ειδικών κατηγοριών.
Μέτρο 1. 1:	Προγράμματα ένταξης παιδιών με πολιτισμικές και γλωσσικές ιδιαιτερότητες στο εκπαιδευτικό σύστημα.
Ενέργεια 1. 1.1.:	Ένταξη παιδιών των ομάδων - στόχων: μουσουλμάνων, τσιγγάνων, παλιννοστούτων, αλλοδαπών, ομογενών στο σχολείο.
Κατηγορία πράξεων 1.2.1α:	Ένταξη των παιδιών παλιννοστούτων και αλλοδαπών στο σχολείο για την Α/θμια εκπαίδευση.
Πράξη:	Ευρωπαϊκή Ένωση - ΕΚΤ Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ΥΠΕΠΘ Ειδική Γραμματεία Π.Ο.Δ.Ε. Ειδική Γραμματεία: Ισμήνη Κριάρη Διεύθυνση Γ΄ ΚΠΣ
Χρηματοδότηση:	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών Επιτροπή Ερευνών Τμήμα Φ.Π.Ψ. Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου Ιλίσια 15784 Τηλ.: 210-7277522 E-mail: information@keda.gr
Φορέας παρακολούθησης:	Καθ. Ιωάννης Κ.Καράκωστας
Φορέας υλοποίησης:	Καθ. Ιωάννης Κ.Καράκωστας
Επιστημονικός υπεύθυνος:	Καθ. Ιωάννης Κ.Καράκωστας
Επιστημονικός σχεδιασμός:	Αφροδίτη Βάσσου
Υπεύθυνη δράσης:	Αφροδίτη Βάσσου
Ομάδα συγγραφής:	Σοφία Αποστολοπούλου Αφροδίτη Βάσσου Χρυσουγή Γλένη Εύη Γεωργιάδου Ευάγγελος Μακρής Σοφία Παλιούρα Ιωάννης Ντελής-Σμυρίλιος
Εικονογράφηση:	Λιάνα Μερτζάνη
Γλωσσική και Φιλολογική Επιμέλεια:	Τζένη Πανταζή

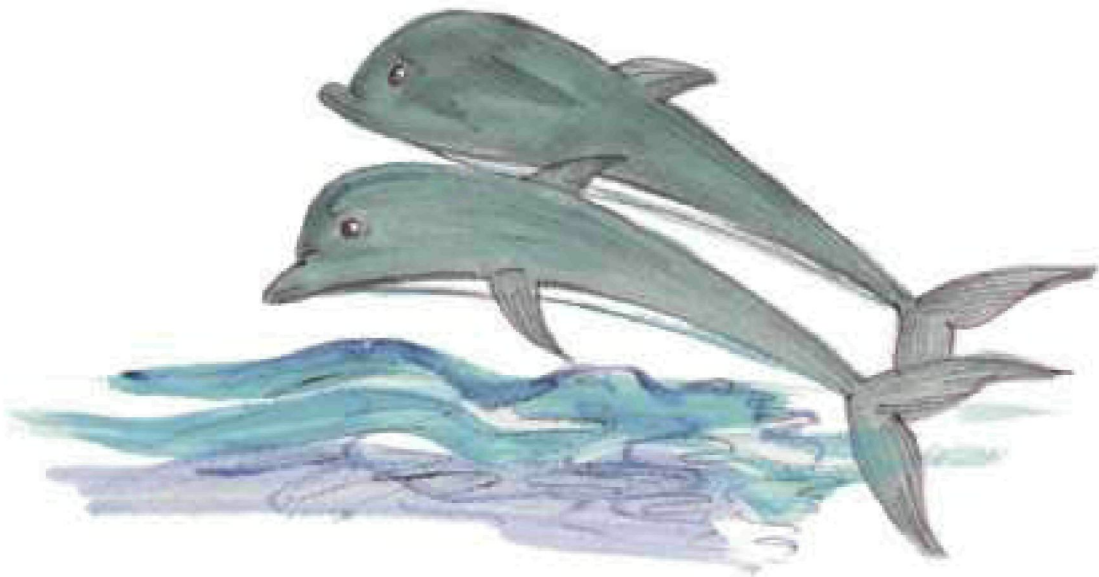
1η έκδοση

Το βιβλίο δημιουργήθηκε στο ατελιέ MULTIMEDIA ΑΕ
Εκτύπωση - βιβλιοδεσία: ΒΙΒΛΙΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΕΠΕΕ

**Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Αθήνα 2007**

ενότητα

Ακούμε, φανταζόμαστε και ανακαλύπτουμε ποιο ζώο είναι και σε ποιο μέρος ζει. Συζητάμε αυτά που φανταζόμαστε.

Συζητάμε, αναφέρουμε και γράφουμε προσωπικά βιώματα με ζώα του νερού.

<< Τα δελφίνια >>

Είναι μια ευχάριστη διασκέδαση στο μονότονο ταξίδι, στο μονότονο πέλαγος, η εμφάνιση των δελφινιών. Καθώς το πλοίο διασχίζει το πέλαγος, παρουσιάζονται ξαφνικά στην επιφάνεια και προχωρούν με κυματοειδείς κινήσεις ακολουθώντας την πορεία του καραβιού. Φαίνονται, χάνονται, ξαναφαίνονται, ανεβοκατεβαίνουν, ψηλώνουν, χαμηλώνουν, όσο που εξαφανίζονται ολότελα. Οι επιβάτες δε χορταίνουν το θέαμα.

Τα δελφίνια είναι κήτη, δηλαδή ζώα θηλαστικά με αίμα θερμό και πνευμονική αναπνοή. Καμιά συγγένεια δεν έχουν τα κήτη με τα ψάρια, κι ας τους μοιάζουν στα εξωτερικά χαρακτηριστικά. Το νερό δεν είναι το φυσικό τους στοιχείο. Αναγκαστικά ζουν εκεί, γιατί το μεγάλο και βαρύ σώμα τους θα δυσκόλευε πολύ τις κινήσεις τους στην ξηρά, έστω κι αν είχαν πόδια. Επί πλέον η ξηρά δε θα μπορούσε να τα θρέψει, γιατί, έτσι μεγάλα που είναι, χρειάζονται πολύ φαΐ, πράγμα που μόνο η θάλασσα, ανεξάντλητη και πλούσια σε τροφές, είναι ικανή να τους προμηθεύσει. Κήτος λοιπόν είναι και το δελφίνι. Το ωραιότερο, το ταχύτερο και το εξυπνότερο απ' όλα.

Έχει σώμα παχουλό και χυτό και δέρμα λείο και πολύ σπιλνό, καστανόμαυρη ράχη και λευκή κοιλιά. Δυο ματάκια μικρά, που μόλις φαίνονται. Μια ουρά μεγάλη και δυνατή, που μοιάζει σαν μισοφέγγαρο. Ρύγχος μακρύ και μεγάλο, που μοιάζει σαν ράμφος, με σαγόνια γερά, οπλισμένα με αμέτρητα δόντια μικρά και πολύ κοφτερά. Στη γρηγοράδα έρχεται πρώτο.

Κανένα ψάρι δεν αποφασίζει να παραβγεί μαζί του στο τρέξιμο. Μόνο ο σπάρος, λένε οι ψαράδες, κάλεσε κάποτε σε αγώνα δρόμου το δελφίνι και μάλιστα τα κατάφερε να βγει νικητής. Με πονηριά, εννοείται, και όχι με την ικανότητά του και με την αξία του.

Διασκεδαστική είναι η μικρή αυτή ιστορία, όπως τη λένε οι ψαράδες, και θέλει να δείξει από τη μια μεριά την αναμφισβήτητη υπεροχή του δελφινιού και την υπεροψία του σπάρου από την άλλη...

...Στην πραγματικότητα όμως το δελφίνι κρατάει τα σκήπτρα της γρηγοράδας μέσα σε όλα τα ζωντανά πλάσματα της θάλασσας. Έρχεται επίσης πρώτο και στην εξυπνάδα. Σε διάφορα ενυδρεία διατηρούνται δελφίνια σχεδόν ημερωμένα, που γνωρίζουν το φύλακά τους και τον τροφοδότη τους και δέχονται τροφή από τα χέρια του και παίζουν μαζί του κι εκτελούν διάφορα νούμερα.

Από τα παλιά χρόνια οι ναυτικοί θαυμάζουν και αγαπούν το δελφίνι. Είναι γι' αυτούς μια ζωντανή παρουσία, μια συντροφιά στο απέραντο πέλαγος κι ένα πλάσμα ξένοιαστο κι ελεύθερο, που καλπάζει στα κύματα σαν άλογο και χαίρεται τη θάλασσα. Ταξιδεύει κι αυτό όπως το καράβι τους κι έρχεται κοντά τους και πλέει

στο πλευρό του καραβιού, σαν να παραβγαίνει μαζί του στο τρέξιμο, ή προχωρεί με ελιγμούς, με γύρους, πλάι, μπροστά, δεξιά, αριστερά και φαίνεται και χάνεται και φεύγει και ξανάρχεται...

...Και από εδώ ακριβώς ξεφυτρώνει ο μύθος του Αρίωνα.

Μουσικός ήταν ο Αρίωνας κι έθελγε με τη μουσική του ανθρώπους και ζώα και πουλιά, και τα δελφίνια πήγαιναν κοντά του, όταν τον άκουγαν να παίζει άρπα ή άλλο όργανο μουσικό. Και μια μέρα τον έπιασαν οι πειρατές, καθώς ταξίδευε, και τον απογύμνωσαν και τον πέταξαν στο πέλαγος. Κι ένα δελφίνι έτρεξε αμέσως και τον πήρε στην πλάτη του και τον έβγαλε στο Ταίναρο.

Θέμος Ποταμιάνος
<<Ανθολόγιο ΣΤ' δημοτικού>>,
ΟΕΔΒ 1978,
σ. 171-175.

Κατανοούμε τις παρακάτω λέξεις συμπληρώνοντας σωστά τις προτάσεις.

- Η μητέρα **γυάλισε** την τσάντα, για να φαίνεταιτο δέρμα της.
- Το καναρίνι τσίμπησε το σποράκι με το του.
- Αφού του μίλησε **με περιφρόνηση**, τον κοίταξε με
- Το φόρεμα είχε **τέλεια εφαρμογή** στο σώμα της, της έπεφτε.....
- **Δεν υπάρχει αμφιβολία** ότι το δελφίνι είναι το εξυπνότερο ζώο, η εξυπνάδα του είναι.....
- **Βαριέμαι** τόσο πολύ όταν βλέπω αυτή την ταινία, είναι τόσο
- Όσα χρόνια κι αν περάσουν, το νερό της πηγής θα τρέχει **ασταμάτητα**, είναι
- Το πλοίο της γραμμής **παρέχει** στον φανοφύλακα τα απαραίτητα **εφόδια**. Τον κυρίως με τρόφιμα και κάρβουνο για τον χειμώνα.
- Το δελφίνι, η φώκια και η φάλαινα λόγω του μεγάλου μεγέθους τους ονομάζονται

Μπορείς να ξεχωρίσεις τα παρακάτω ωτόκα ζώα από τα θηλαστικά;

Γνωρίζεις ότι τα ζώα που γεννούν αυγά ονομάζονται **ωτόκα**, ενώ εκείνα που γεννούν μικρά **θηλαστικά**;

Συζητάμε, ερευνούμε και περιγράφουμε το δελφίνι.

1

- Ποιο ζώο είναι;

- Σε ποια κατηγορία ζώων ανήκει;

- Πού το συναντάμε;

- Ποια είναι η γενική μας εντύπωση γι' αυτό;

3

- Ποια συναισθήματα μας δημιουργεί το δελφίνι;

- Ποια είναι η σχέση του με τους ανθρώπους;

- Τι προσφέρει στον άνθρωπο;

2

• Ποια είναι τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του;

μέγεθος

χρώμα

σχήμα

• Ποιες ιδιαίτερες ικανότητες έχει;

• Πώς κινείται στο νερό;

• Γιατί φημίζεται το δελφίνι;

• Με τι τρέφεται;

• Πού ζει;

Υπογραμμίζουμε τα επίθετα της τρίτης παραγράφου που φανερώνουν τα εξωτερικά γνωρίσματα του δελφινιού. Αντικαθιστούμε τα επίθετα με τα αντίθετά τους και ξαναγράφουμε το κείμενο.

μεγάλος

μικρός

τελευταίος

θαμπός

αδύναμος

κοντός

αδύνατος

μαύρος

➡ Συζητάμε και συμπεραίνουμε για τον ρόλο των επιθέτων στο κείμενο.

Συζητάμε και γράφουμε:

- α) ποια χαρακτηριστικά του δελφινιού δεν του επιτρέπουν να επιβιώσει στην ξηρά,**
- β) ποια γνώρισμα του δελφινιού θα του επέτρεπε να ζήσει στη στεριά.**

Εντοπίζουμε στον παγκόσμιο χάρτη σε ποια άλλα μέρη του κόσμου ζουν τα δελφίνια.

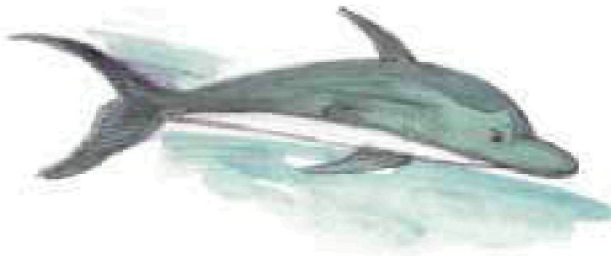

Συζητάμε, ερευνούμε και ανακαλύπτουμε...

→ τις ομοιότητες ανάμεσα στη φώκια και το δελφίνι.

→ τις ομοιότητες ανάμεσα στον σπάρο και το δελφίνι.

Βάζουμε τα παρακάτω ζώα στη σειρά ανάλογα με το ποιο από τα τέσσερα προσαρμόζεται πιο εύκολα στην ξηρά.

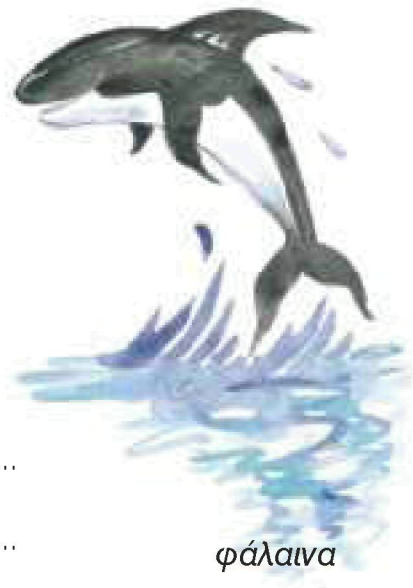
φώκια

σκουμπρί

σκύλος

φάλαινα

1. 2.

3. 4.

Συλλέγουμε άρθρα από περιοδικά και εφημερίδες για τα δελφίνια. Καταγράφουμε τις νέες πληροφορίες και τις παρουσιάζουμε στην τάξη.

★ Εξωτερικά χαρακτηριστικά _____

★ Συνήθειες _____

★ Σχέσεις με τους ανθρώπους _____

Διαβάζουμε για τον ορνιθόρυγχο και απαντάμε στις ερωτήσεις.

**Ονομάζεται ορνιθόρυγχος.
Τον συναντάμε στην ανατολική Αυστραλία,
ζει στο γλυκό νερό κι ενώ γεννάει αυγά,
θηλάζει τα μικρά του.**

- Ποιο ζώο είναι;

- Πού το συναντάμε;

- Πού ζει;

- Ποια ιδιαίτερη ικανότητα έχει;

<<Θυμόμαστε ότι η κάθε παράγραφος του κειμένου "μιλάει" για διαφορετικές πλευρές της ζωής ενός ζώου!>>

Ο συγγραφέας ξέχασε να χωρίσει σε παραγράφους το παρακάτω κείμενο. Το χωρίζουμε εμείς και δίνουμε έναν μικρό τίτλο στην κάθε μία.

Ο γυπαετός είναι ένα από τα πιο όμορφα, όσο και σπάνια αρπακτικά πουλιά. Άλλοτε υπήρχε στις ορεινές περιοχές της Ευρώπης. Σήμερα μερικά ζευγάρια ζουν ακόμα στα Πυρηνναία όρη και στην Ισπανία. Είναι στενός συγγενής με τους γύπες, αλλά εξωτερικά μοιάζει λίγο και με γιγάντιο γεράκι. Το ράμφος του είναι γαμψό και μυτερό και το ίδιο και τα νύχια του. Έχει πολύ μακριά ουρά κι ένα μικρό γένη από φτερά κάτω από το πηγούνι του. Μπορεί να μένει ώρες ολόκληρες στον αέρα χωρίς το παραμικρό χτύπημα των φτερών, ακολουθώντας απλώς τα ζεστά ρεύματα που ανεβαίνουν προς τα πάνω. Έχει τη συνήθεια να τρέφεται με κόκαλα που αφήνουν τα κοράκια και άλλοι γύπες. Μάλιστα τα πιο χοντρά τ' αφήνει να πέφτουν στους βράχους, όπου θρυμματίζονται και τα τρώει.

Γεννάει 1-2 αυγά που τα επωάζει

περίπου για δύο μήνες. Οι σχέσεις του με τον άνθρωπο δεν ήταν και πολύ καλές, γι' αυτό κι εξαφανίστηκε από την περιοχή των Άλπεων, όπου κυνηγήθηκε ανελέητα.

Ο μικρός Συμεών μπέρδεψε δύο ιστορίες για ξεχωριστά ζώακια. Τον βοηθάμε να τις ξεμπερδέψει και να βάλει σε σειρά τις παραγράφους.

Είναι ίσως το πιο γνωστό ζώο στα παιδιά, ανήκει στα ερπετά και τη συναντάμε στη χώρα μας, καθώς και στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης. Η χελώνα της στεριάς, έχει ένα όστρακο στρογγυλεμένο και το κέλυφος που βρίσκεται πάνω από την ουρά είναι συνεχόμενο. Από το μπροστινό κάτω μέρος του όστρακου προβάλλουν δύο κοντά πόδια και άλλα δύο από το πίσω. Όλα τα ποδαράκια τελειώνουν σε μακριά νύχια. Ανάμεσα στα πίσω πόδια βρίσκεται μια μαλακιά ουρίτσα. Όταν περπατά, σέρνει το καβούκι της και κινείται αργά.

Ο πιγκουίνος είναι από τα πολυπληθέστερα είδη της οικογένειας των πτηνών. Πλατιά διαδεδομένο σ' όλες τις περιοχές που γειτονεύουν με την Ανταρκτική ήπειρο, αυτό το πουλί διαθέτει όρθιο ογκώδες σώμα ακουμπισμένο σε δύο μικρά πόδια. Το φτέρωμά του είναι ασπρόμαυρο, σαν να φοράει από μέσα άσπρο πουκάμισο κι απ' έξω μαύρο σακάκι. Τα φτερά του είναι σχεδόν ανύπαρκτα και λειτουργούν ουσιαστικά σαν πτερύγια στο νερό. Ζει σε μεγάλες αποικίες, που μπορούν να συγκεντρώσουν δεκάδες χιλιάδες ατόμων.

Φοβάται τη μεγάλη ζέστη, γι' αυτό προτιμά να μένει σε σκιερά σημεία κρυμμένη στα ψηλά χόρτα ή κάτω από τα φύλλα των θάμνων. Περίπου από τον Οκτώβρη μέχρι τα τέλη του Μάρτη, πέφτει σε χειμερία νάρκη, σε φωλιά που σκάβει μέσα στη γη.

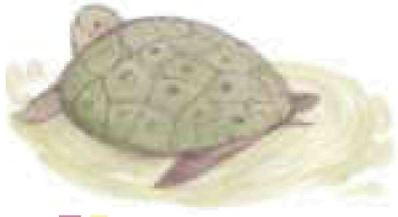
Οι πιγκουίνοι προχωράνε αδέξια στη στεριά, αν και στο σκαρφάλωμα στα βράχια τα καταφέρνουν μια χαρά. Εκεί όμως που δεν μπορεί να τους φτάσει κανένα υδρόβιο πουλί είναι στο κολύμπι. Όταν μπούνε στο νερό, είναι στο στοιχείο τους και κινούνται επιδέξια και πολύ γρήγορα.

Τρέφεται με χορταρικά ή φρούτα και πίνει αρκετό νερό. Την άνοιξη γίνονται έντονοι καυγάδες ανάμεσα στα αρσενικά, γιατί είναι η εποχή της αναπαραγωγής. Το καλοκαίρι, οι θηλυκές γεννούν 4-12 στρογγυλά αυγά με άσπρο και σκληρό κέλυφος, τα οποία επωάζονται μόνα τους.

Τρέφονται με ψαράκια και γαρίδες, που πιάνουν με ευκολία, αφού κολυμπάνε γρήγορα στο νερό. Όμως οι κίνδυνοι παραμονεύουν μέσα στη θάλασσα, αφού, τόσο η φώκια-λεοπάρδαλη όσο και οι πεινασμένοι καρχαρίες στήνουν ενέδρες την ώρα που τα πουλιά πηδάνε στο νερό.

Όλες σχεδόν απειλούνται από τις πλημμύρες ή τις πυρκαγιές. Στις νότιες περιοχές της Μεσογείου πεθαίνουν χιλιάδες κάθε καλοκαίρι από τις πυρκαγιές των δασών. Όταν λοιπόν συναντήσετε χελώνες που προσπαθούν να περάσουν τον δρόμο, βοηθήστε να περάσουν απέναντι, γιατί μπορεί να τις προλάβει κάποιο βιαστικό και απρόσεκτο αυτοκίνητο.

Η φωλιά του πιγκουίνου αποτελείται από βότσαλα συγκεντρωμένα με επιμέλεια σε σχήμα κύκλου. Η θηλυκιά γεννάει συνήθως 1-2 αυγά και τα κλωσάει για 36 μέρες. Αν τα αυγά μείνουν έστω και λίγο ακάλυπτα θα χαλάσουν, λόγω του πολικού ψύχους. Η ρύπανση των θαλασσών, καθώς και η διαρροή πετρελαίου στη θάλασσα αποτελούν τον πιο σοβαρό κίνδυνο για το χαριτωμένο αυτό ζώο.

Διαβάζουμε τις παρακάτω πληροφορίες και συζητάμε για τη θέση του δελφινιού, άλλοτε, στη ζωή των ανθρώπων.

Για πολλούς αιώνες οι λαοί της Μεσογείου πίστευαν ότι η παρουσία του δελφινιού κοντά στο καράβι ήταν καλός οiwνός και η εξαφάνισή του προανήγγειλε κάποια καταιγίδα. Αν τύχαινε και πιανόταν στα δίχτυα τους κάποιο δελφίνι, το άφηναν αμέσως ελεύθερο.

Τα δελφίνια εκτός από διακοσμητικό χαρακτήρα στα αγγεία, τις ασπίδες, τους τοίχους και τα νομίσματα είχαν και επιτάφια σημασία.

Οι Ετρούσκοι ζωγράφιζαν δελφίνια στους τάφους.

Το δελφίνι απεικονίζεται στα αρχαία νομίσματα, τα οποία ήταν το κύριο μέσο ναυτιλιακού εμπορίου.

Περίπου 40 ελληνικές πόλεις χρησιμοποιούσαν την εικόνα του δελφινιού στα νομίσματά τους, ενώ στις άγκυρες εμφανιζόταν ως εμπορικό σήμα πολλών Ελλήνων και Ρωμαίων πλοιοκτητών.

Διαβάζουμε τον μύθο του Αρίωνα και απαντάμε στις ερωτήσεις.

Οι παραδόσεις θέλουν τα δελφίνια φιλόμουσα και φίλους του ανθρώπου. Όταν ο μεγάλος κιθαρωδός της αρχαιότητας **Αρίωνας** επέστρεφε από μουσικούς διαγωνισμούς στη Σικελία, έπεσε θύμα ληστών. Αυτοί, αφού τον λήστεψαν, ήθελαν να τον πετάξουν στη θάλασσα. Ο Αρίωνας ζήτησε να τραγουδήσει προηγουμένως με τη λύρα του. Η μουσική του άρεσε τόσο στα δελφίνια, ώστε ακολούθησαν το πλοίο. Όταν οι ληστές έριξαν τον Αρίωνα στη θάλασσα, ένα δελφίνι πήρε τον Αρίωνα στην πλάτη του και τον οδήγησε στη στεριά.

➔ Ποιο το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των δελφινιών σύμφωνα με τον μύθο;

➔ Τι ακολουθούν συνήθως τα δελφίνια;

➔ Τι καταλαβαίνουμε για τον χαρακτήρα των δελφινιών, διαβάζοντας την παρακάτω πρόταση;

Ένα δελφίνι πήρε τον Αρίωνα στην πλάτη του και τον οδήγησε στη στεριά.

18

Συζητάμε, ερευνούμε και παρουσιάζουμε έναν μύθο ή μία ιστορία για το δελφίνι.

<<Το δελφίνι ήταν σύμβολο του Απόλλωνα και του

19

Δημιουργούμε ένα μικρό ποίημα για το δελφίνι χρησιμοποιώντας τα παρακάτω επίθετα ή και άλλα δικά μας.

παιχνιδιάρικο, ελεύθερο, γρήγορο, πρώτο, έξυπνο

Η Σβετλάνα προσπαθεί να βάλει τις πληροφορίες που έχει σε μια σειρά, ώστε να τις θυμάται πιο εύκολα, όταν χρειαστεί να περιγράψει στα παιδιά το ζώο που θαυμάζει.

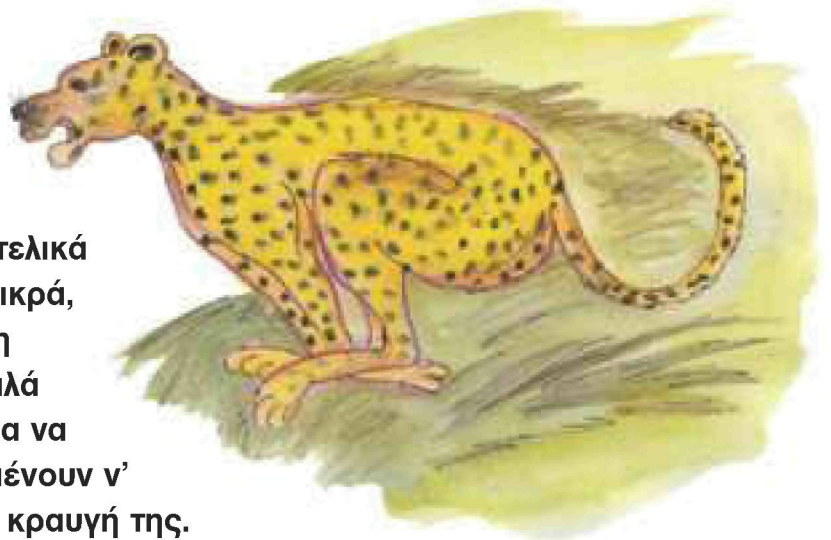
Μπορείτε να τη βοηθήσετε;

Πιο παλιά οι άνθρωποι στην Ασία και Αραβία, αφού τον εξημέρωναν, τον χρησιμοποιούσαν στο κυνήγι. Σήμερα, τα όρια των περιοχών όπου ζει και κυνηγά ο γατόπαρδος περιορίζονται όλο και περισσότερο από τις ανθρώπινες δραστηριότητες.

Κυνηγάει την ημέρα παρακολουθώντας τις αντιλόπες που εντοπίζει χάρη στην οξύτατή του όραση. Αρχίζει να πλησιάζει προς το μέρος τους και αναπτύσσει μεγάλη ταχύτητα, ώστε είναι σχεδόν αδύνατο να ξεφύγει το ζώο που κυνηγά. Ο γατόπαρδος ουσιαστικά κινδυνεύει από τον άνθρωπο, που τον καταδιώκει για τη γούνα του. Άλλοι επικίνδυνοι εχθροί του είναι το λιοντάρι και η ύαινα που επιτίθενται κυρίως στα μικρά του.

Όταν φτάσει σε ηλικία αναπαραγωγής,

το θηλυκό για να ζευγαρώσει χρειάζεται την παρουσία περισσότερων του ενός αρσενικών. Από αυτά όμως θα διαλέξει τελικά μόνο ένα. Γεννάει 2-5 μικρά, τα οποία, όταν κυνηγά η μητέρα, παραμένουν καλά κρυμμένα στη φωλιά. Για να βγούνε από εκεί, περιμένουν ν' ακούσουν την ιδιαίτερη κραυγή της.

Ο γατόπαρδος ζει στις σαβάνες της Αφρικής. Αν και ανήκει στην κατηγορία των αιλουροειδών, δεν παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά. Έχει ψηλά πόδια, λεπτό σώμα και μακριά ουρά. Τα νύχια του δεν μαζεύονται όπως αυτά των συγγενών ζώων και μοιάζουν περισσότερο με του σκύλου. Γι' αυτό τον ονομάζουν και κυναίλουρο. Δεν βρυχάται, αλλά βγάζει λεπτές κραυγές. Το δέρμα του είναι πιτσιλωτό και μοιάζει με της λεοπάρδαλης.

Γρηγορότερο απ' όλα τα ζώα, μπορεί να φτάσει την ταχύτητα των 90-100 χιλιομέτρων την ώρα. Σε αντίθεση όμως μ' αυτή την καταπληκτική ταχύτητα δεν έχει αντοχή. Μετά από μια κούρσα 300-400 μέτρων εξαντλείται και πρέπει να ξεκουραστεί αρκετή ώρα για να συνέλθει.

Πρόλογος

1

- Ποιο ζώο είναι;

- Σε ποια κατηγορία-είδος ζώου ανήκει;

- Πού το συναντάμε;

- Ποια η γενική μας εντύπωση γι' αυτό;

5

- Ποια είναι η σχέση του με τον άνθρωπο;

Επίλογος

6

- Πώς νιώθουμε για το ζώο αυτό;

Ανάπτυξη/Κυρίως Θέμα

2

- Πώς είναι το σώμα του;

- Πώς είναι το δέρμα του;

- Πώς κινείται;

3

- Ποια ιδιαίτερα γνωρίσματα έχει;

4

- Πώς συλλαμβάνει την τροφή του;

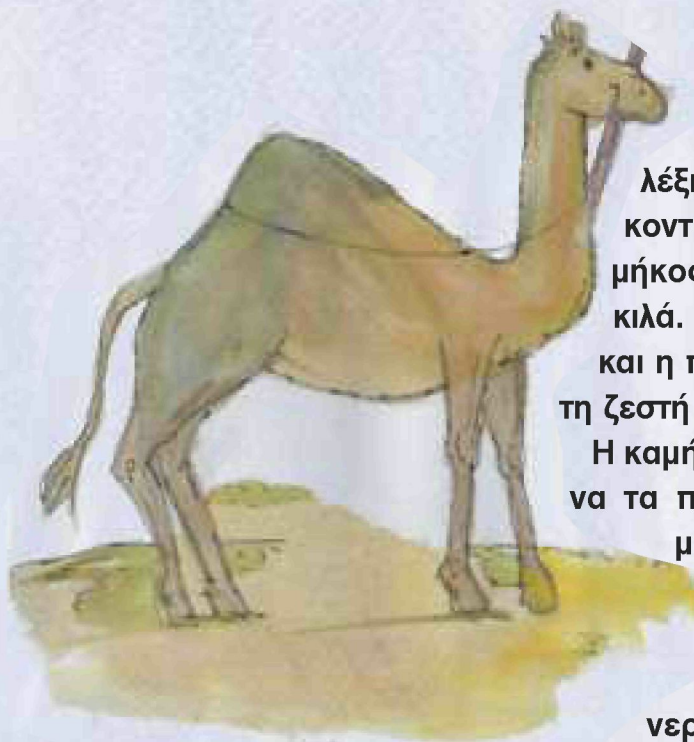
- Πώς προστατεύεται από τους εχθρούς του;

- Πώς πολλαπλασιάζεται;

Διαβάζω το κείμενο και απαντώ στις ερωτήσεις.

Μια θάλασσα από άμμο

Η καμήλα δρομάδα ή αραβική καμήλα πήρε το όνομά της από την ελληνική λέξη *δρόμος*. Έχει μια μόνο καμπούρα και κοντό τρίχωμα. Είναι δύο μέτρα ψηλή, έχει μήκος τρία μέτρα και ζυγίζει μέχρι επτακόσια κιλά. Η κάθε οπλή της χωρίζεται σε δύο μέρη και η πατούσα της είναι σκληρή για να διασχίζει τη ζεστή άμμο.

Η καμήλα μπορεί να κλείσει τα ρουθούνια της για να τα προστατεύει από τις αμμοθύελλες και τα μάτια της καλύπτονται από μακριές βλεφαρίδες για τον ίδιο λόγο. Είναι χορτοφάγο ζώο.

Μπορεί να επιβιώσει με λίγο ή καθόλου νερό για αρκετό διάστημα. Επίσης, μπορεί να αντέξει στο πολύ κρύο και στην πολλή ζέση, γιατί στην καμπούρα της έχει αποθηκευμένο λίπος το οποίο χρησιμοποιεί ο οργανισμός της όταν υπάρχει έλλειψη τροφής ή νερού. Γι' αυτόν τον λόγο οι άνθρωποι τη χρησιμοποιούν ως μεταφορικό μέσο στην έρημο.

1. Για ποιο ζώο μιλάει το κείμενο;

2. Ποια είναι τα εξωτερικά του χαρακτηριστικά;

3. Ποιο γνώρισμά του το κάνει να ξεχωρίζει ιδιαίτερα;

4. Τι ιδιαίτερες ικανότητες έχει;

5. Πού ζει; Με τι τρέφεται;

6. Πώς το χρησιμοποίησε ο άνθρωπος και σε ποια μέρη του κόσμου;

2

Ανακαλύπτω στον γεωφυσικό χάρτη τους τόπους όπου ζει η καμήλα. Ταξιδεύω στις χώρες της βόρειας Αφρικής, στην Αίγυπτο, στο Σουδάν και στην Αλγερία και σχεδιάζω τους δρόμους των καραβανιών.

3

Αντιστοιχίζω την κάθε λέξη ή φράση με εκείνη που ταιριάζει.

Μεταφορά προϊόντων	•	•	Δέρμα και τρίχωμα
Μετακίνηση ανθρώπων	•	•	Λάδι, διατήρηση τροφίμων
Τροφή	•	•	Ταξίδια από πόλη σε πόλη
Λίπος	•	•	Εμπόριο
Ρουχισμός	•	•	Κρέας - Γάλα

<<Οι άνθρωποι στις χώρες αυτές χρησιμοποιούν τις καμήλες για διάφορους σκοπούς>>.

4

Με τις παρακάτω λέξεις φτιάχνω μια μικρή ιστορία.

Πλοίο, έρημος, καμήλα, όαση

29

5

Διαβάζω τις παρακάτω πληροφορίες και περιγράφω την πεταλούδα.

«Πεταλούδα μετανάστης»

Πεταλούδα-Μετανάστης
Έντομο
Νότιες περιοχές Ηνωμένων Πολιτειών.

Άνοιγμα φτερών, 8 εκατοστά
Δύο ζευγάρια φτερών
Εύθραυστες

Μεταναστεύουν
Εποχή: Άνοιξη
Προορισμός: Βόρεια
Εποχή: Φθινόπωρο
Προορισμός: Νότια
Χειμώνας: Χειμερία νάρκη

Βόρειες Ηνωμένες Πολιτείες: αφήνουν
αυγά
Μερικές πεθαίνουν
Συγκεντρώνονται σαν «τσαμπιά»
δέντρα
ασφαλή καταφύγια

Άνθρωποι:
Θαυμασμός-Ανυπομονησία

➔ Δεν ξεχνώ τη σειρά των παραγράφων.

1. Πρόλογος

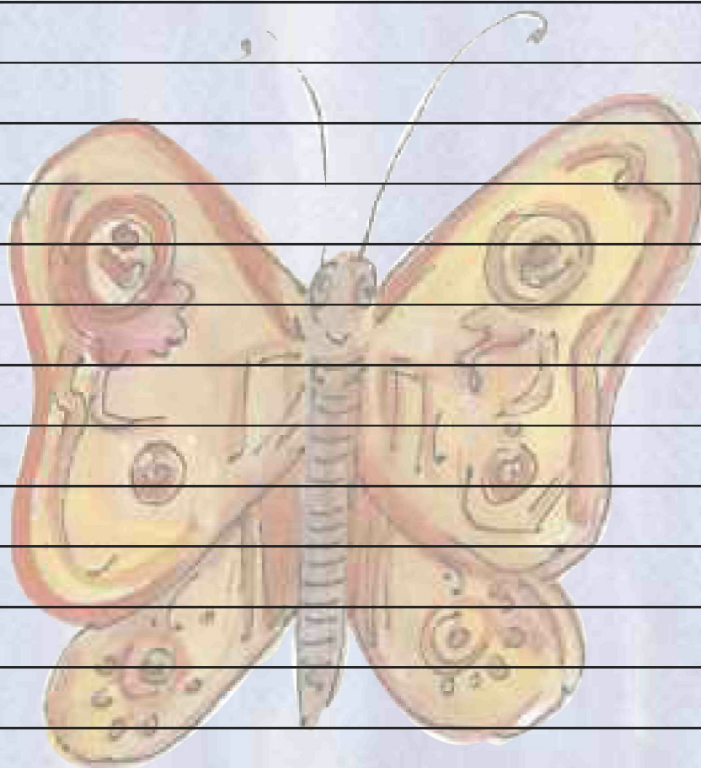
- α. Κατηγορία στην οποία ανήκει
- β. Προέλευση και ιστορία του
- γ. Γενική εντύπωση από μέγεθος, χρώμα, σχήμα, κίνηση και τρόπο αντίδρασης
- δ. Συναισθήματα από αυτά

2. Ανάπτυξη

- α. Γενικά η περιγραφή μελών με λογική σειρά
- β. Αξιοπρόσεκτες λεπτομέρειες
- γ. Κίνηση, δράση ζώου
- δ. Νοητικές ικανότητες και λοιπές φυσικές ιδιότητες
- ε. Πού ζει, με τι τρέφεται
- στ. Η σχέση του με τον άνθρωπο

3. Επίλογος

- α. Δεσμοί συναισθηματικοί
- β. Σκέψεις

Διαβάζω το παρακάτω κείμενο και του δίνω ζωντάνια και ένταση επιλέγοντας τα κατάλληλα επίθετα.

γυριστά

σκούρο

θανάσιμη

μεγάλα

άνισο

νεκρή

εσωτερική

κοφτερό

πισινά

Το φτέρωμα του χρυσαετού είναι _____ σοκολατί κι έχει έντονες αντιθέσεις. Την ώρα της πτήσης, _____ λευκά κομμάτια στην _____ πλευρά των φτερών και της ουράς, σου δίνουν τη δυνατότητα να εντοπίσεις ένα νεαρό πουλί. Το ράμφος του είναι _____ και το χρησιμοποιεί για να ξεσκίζει τη _____ σάρκα. Είναι όμως τα πόδια και τα νύχια του αετού που κρύβουν τη φονική του δύναμη. Πέφτει με αυτά πάνω στο θύμα του με μεγάλη δύναμη, ενώ τα μακριά, _____, _____ νύχια κόβουν σαν λεπίδα μαχαιριού, για να βάλουν ένα τέλος στον _____ αγώνα. Όταν σφίξει το θύμα του, αυτό είναι σχεδόν αδύνατο να ανοίξει τη _____ λαβή.

7

Βοηθάω τα τέσσερα ζώα να οδηγηθούν στις ιδιαίτερες ικανότητές τους.

Σκαρφαλώνει στα βράχια με τη μεγαλύτερη ευκολία. Επίδεξιος αναρριχητής. Δυνατός και οπλισμένος με ισχυρά κέρατα.

Τεχνίτης-κατασκευαστής. Άριστος κολυμβητής. Καλός «οικογενειάρχης».

Εξολοθρευτής εντόμων. Νυχτερινός ανιχνευτής. Θηλαστικό.

Κυρίαρχος στον αέρα. Μεγάλα φτερά. Αρπαχτικό.

Διαβάζω το κείμενο και απαντάω στις ερωτήσεις.

Τα φίδια του κόσμου

Τα φίδια είναι ερπετά. Έχουν μακρύ, κυλινδρικό σχήμα και σώμα χωρίς άκρα, το οποίο συστρέφουν για να κινούνται. Το δέρμα τους είναι ψυχρό, λείο, καλυμμένο με φολίδες.

Τα περισσότερα ζουν σε θερμές περιοχές. Τα είδη που ζουν σε ψυχρότερα κλίματα τον χειμώνα πέφτουν σε χειμερία νάρκη.

Μερικά φίδια έχουν αδένες στο πάνω σαγόνι, που περιέχουν δηλητήριο, το οποίο χύνεται, όταν δαγκώσουν το θύμα τους. Ο κροταλίας και η κόμπρα ανήκουν στα δηλητηριώδη φίδια (ιοβόλα).

Τα φίδια δεν έχουν αναπτυγμένες τις αισθήσεις της αφής και της όρασης. Τα περισσότερα πολλαπλασιάζονται με αβγά, ενώ μερικά γεννούν μικρά. Τα μεγαλύτερα φίδια είναι οι πύθωνες και οι ανακόνδες. Μπορούν να φτάσουν τα 10 μέτρα μήκος.

Μια φορά το χρόνο, τα φίδια αλλάζουν το δέρμα τους, το οποίο εγκαταλείπουν, αρχίζοντας να βγάζουν πρώτα την ουρά και κατόπιν το υπόλοιπο σώμα.

Γιάννης Τρουλινός
<<Οι Ερευνητές πάνε παντού>>

Καθημερινή,
Αρ. φύλλου 18,
Κυριακή 30 Μαΐου 1999

Ποιο ζώο είναι;
Σε ποια κατηγορία-
είδος ζώου ανήκει;

Τι σχήμα έχει;
Πώς είναι το δέρμα του;
Πώς κινείται;

Ποια ιδιαίτερα γνωρίσματα
έχει;
Πώς προσαρμόζεται στις
αλλαγές των εποχών;

Πού το συναντάμε;
Πώς συλλαμβάνει την
τροφή του;
Πώς προστατεύεται από
τους εχθρούς του;
Πώς πολλαπλασιάζεται;
Τι συμβαίνει όταν
αναπτύσσεται το σώμα
του;

Ποια είδη φιδιών ζούνε
στη χώρα σου; Σε τι
διαφέρουν από φίδια που
ζούνε σε άλλες χώρες;

Εντοπίζω και γράφω τα επίθετα που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή του φιδιού.

Blank writing area with horizontal lines for text entry.

Σκέφτομαι και γράφω για ένα ζώο, στο οποίο να ταιριάζουν τουλάχιστον δύο από τα παραπάνω επίθετα.

Blank writing area with horizontal lines for text entry.

4

Φαντάζομαι για ποιο ζώο μιλάει το παρακάτω κείμενο. Ποια άλλα ονόματα του δίνει;

Για τους ναυτικούς είναι μια ζωντανή παρουσία, μια συντροφιά στο απέραντο πέλαγος κι ένα πλάσμα ξένοιαστο κι ελεύθερο, που καλπάζει στα κύματα σαν άλογο και χαίρεται τη θάλασσα. Τους αρέσει πολύ αυτό το παιγνιδιάρικο θαλασσινό θηρίο, που δεν πειράζει άνθρωπο ποτέ...

5

Αντιστοιχίζω το κάθε ζώο στην κατηγορία όπου ανήκει.

Ωοτόκα

Θηλαστικά

Ερευνώ για τα είδη δελφινιών που ζούνε στην Ελλάδα και τα παρουσιάζω στην τάξη μου.

	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ</p>		 <p>Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης</p>
---	--	---	---